

HandläggareChristina Akbar
08-508 26 041**Till**Trafiknämnden
2023-12-14

Åtgärder för säkra och trygga skolvägar i Skärholmen, Bandhagen och Örby 2024. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt säkra och trygga skolvägar 2024 till en investeringsutgift om 20 mnkr och en investeringsinkomst om 4,7 mnkr.
2. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra upphandlingar samt teckna avtal inom ramen för föreliggande genomförandebeslut.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefSara Bergendorff
AvdelningschefJenny Carlsson
Enhetschef

Sammanfattning

Projektet säkra skolvägar har sin utgångspunkt i stadens plan för säkra och trygga skolvägar som är en del av en konkretisering av framkomlighetsstrategin och en fördjupning av trafiksäkerhetsprogrammet (se figur 1). Planen syftar till att trafikmiljöerna i skolornas närhet ska vara säkra och trygga samt resor till och från skolan ska ske i högre grad utan bil.

Under 2024 planerar kontoret att genomföra åtgärder som syftar till att förbättra tryggheten och säkerheten på skolvägar kring fem

skolor i Bandhagen, Skärholmen och Örby. Åtgärderna handlar i första hand om trygghets- och trafiksäkerhetsåtgärder som minskar bilrörelser i anslutning till skolarnas entréer i form av hastighetsdämpande åtgärder, borttagning av parkering och genomfart i direkt anslutning till skolan, införande av säkra avlämningsplatser som ligger en bit ifrån skolan samt 30-zoner med ”Lekande barn”-skyltar eller 30-anvisning i gatan. Kontoret planerar även för att genomföra ett par fysiska åtgärder av smärre karaktär som är föreslagna av medborgare och geografiskt spridda över staden.

Kontoret föreslår att trafiknämnden beslutar om genomförande av åtgärder för säkra och trygga skolvägar till en investeringsutgift av 20 mnkr.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Det är viktigt att alla barn känner sig säkra och trygga i trafiken. Staden har sedan flera år tillbaka arbetat systematiskt med att bygga bort brister i trafikmiljön runt skolor i syfte att göra det lättare för barn och unga att gå och cykla till skolan. Projektet säkra skolvägar har sin utgångspunkt i stadens plan för säkra och trygga skolvägar och omfattar grundskolor. Planen beskriver hur staden ska arbeta med barns resor till och från skolan och innehåller tre övergripande mål: skapa säkra och trygga skolvägar, skapa möjligheter för nya resvanor och öka andelen gående och cyklister samt skapa ett stadsgemensamt synsätt i arbetet som påverkar skolvägarna. Planen, som antogs av kommunfullmäktige i 2016, är en del av en konkretisering av framkomlighetsstrategin och en fördjupning av trafiksäkerhetsprogrammet, se figur 1.

Figur 1 Strategisk ramverk som sammanhang för plan för säkra och trygga skolvägar.

Inom staden finns 270 grundskolor. Staden genomför åtgärder vid ca 7-10 skolor årligen. Vilken åtgärd som genomförs beror på situationen vid varje enskild skola.

Åtgärder genomförs vid de skolor där behovet är som störst inom 2-3 prioriterade områden. Till stöd för bedömningen har kontoret tagit fram ett antal kriterier för att bedöma trafiksäkerheten kring stadens grundskolor.

- Trafiksituationen kring skolan, exempelvis antal inrapporterade personskadeolyckor, trafikmängd, andel tung trafik och hastighetssäkrade passager
- Hastighetsmätningar, exempelvis uppmätt hastighet av trafiken på gatorna runt skolan
- Skolans närhet till en huvudgata. Flest antal olyckor inträffar på stadens huvudgator
- Elevantal. Trafikintensiteten är oftast högre vid skolor med högt elevantal, åtgärder här kommer även flest till nytta
- Skolor som ligger nära varandra, för att kunna identifiera viktiga skolvägar i området. Det påverkar även prioriteringen av områdena
- Synpunkter från medborgare
- Hänsyn till andra planerade och pågående projekt

Projektet säkra skolvägar innehåller tre delmoment som utförs över en treårsperiod. Under år ett genomförs en utredning kring skolans närmiljö utifrån planen för säkra och trygga skolvägars riktlinjer. Kontorets arbete bygger på dialog och delaktighet där barn, vårdnadshavare och skolan involverats i arbetet för att säkerställa att deras perspektiv uppmärksammas vid analyser av platser och föreslagna åtgärder. Skolorna brukar ställa sig positiva till de genomförda åtgärderna. Utredningen resulterar i åtgärdsförslag som trafikkontoret sedan prioriterar mellan. Prioriterade åtgärder projekteras vanligtvis året efter genomförd utredning. Byggnation genomförs vanligtvis året därefter av upphandlad ramavtalsentreprenör.

Sedan 2021 har kontoret valt att fokusera arbetet med skolvägar inom 2-3 stadsdelar per år, istället för att titta på enskilda skolor. Syftet är att fånga upp åtgärder som ger nytta för flera skolor inom stadsdelen då det vanligtvis finns det skolvägar som nyttjas av barn som går i olika skolor. Året 2023 genomfördes åtgärder vid ett flertal skolor i Järva.

Var för sig är åtgärderna vid varje skola av den omfattningen att de skulle kunna utföras med beslut enligt kontorets delegationsordning. Kontoret har dock valt att samla åtgärderna i ett större projekt i syfte att låta nämnden besluta om omfattningen.

Utöver arbetet med säkra och trygga skolvägar arbetar kontoret med att öka vistelsekvaliteterna och anlägga bilfria zoner utanför skolor. Projekten kompletterar varandra där syftet med säkra skolvägar handlar om att titta på åtgärder längs med skolvägen och det andra uppdraget handlar om att skapa bilfria zoner vid skolor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret. Dialog har skett med skolor, SISAB och Trafikförvaltningen vid berörda platser.

Åtgärdsförslag

Projektets innehåll

Under 2024 planerar kontoret att genomföra åtgärder för säkra och trygga skolvägar inom stadsdelarna Bandhagen, Skärholmen och Örby, se figur 2 och 3. Skärholmen är ett av stadens utpekade fokusområden. Projektering av åtgärder inom stadsdelarna Bromma samt Hässelby-Vällingby sker 2024 för genomförande 2025.

Utredningen som genomfördes 2022 visade att det fanns behov av att genomföra åtgärder som förbättrar skolvägen till fem skolor inom stadsdelarna. Skolorna är Lillholmskolan, Sätmaskolan, Örbyskolan, Bäckahagens skola och Bandhagens skola.

Dessa skolor har prioriterats för utredning samt åtgärder pga. högt elevantal, trafiksituationen (exempelvis avsaknad av hastighetssäkrade passager, otydlig utformning för elever) samt närheten till varandra, där föreslagna åtgärder kan få effekt för flera skolor.

Figur 2- Lokalisering av Lillholmskolan och Sätmaskolan i Skärholmen (ett av stadens utpekade Fokusområden).

Figur 3 - Lokalisering av Bandhagens skola, Bäckahagens skola och Örbyskolan i Bandhagen och Örby.

Åtgärder som genomförs under 2024

Utifrån en analys av befintlig situation och de uppsatta riktlinjerna för att skapa säkra och trygga skolvägar, har följande behov av åtgärder prioriterats vid de olika skolorna:

- Kompletterande skyltning och vägmarkering i anslutning till skolan
- Införande av stoppförbud och parkeringsrestriktioner i anslutning till skolan. Genom att reglera samspelet mellan gående, cyklister och biltrafik skapas en lugnare trafikmiljö i anslutning till skolarnas entréer
- Hastighetssäkring av passager
- Kompletterande gångbanor och genomgående gångbanor
- Kompletterande övergångsställen

Åtgärder som planeras genomföras i Skärholmen

Lillholmsskolan

Gångbanan längs Stångholmsbacken är utpekad som ett viktigt skolstråk för barn med målpunkt Lillholmsskolan. Åtgärden innebär att utfartsregeln förstärks där in- /utfart från garage- och markparkeringar korsar gångbanan med markmålning och skylt. Vägmarkering med lydelsen ”30km/tim” samt ”skola” anläggs väster om utfarterna. Åtgärden innebär att korsningspunkten får en tydligare reglering samt uppmana till extra försiktighet eftersom barn rör sig i området.

Sätraskolan

Befintlig korttidsparkering justeras så att den placeras närmare Sätraskolans parkeringsyta. Avlämning sker idag på Sätraskolans parkeringsytor. Avlämning vid gatan innebär färre backrörelser och bättre uppsikt för samtliga trafikanter.

Åtgärder som planeras genomföras i Örby-Bandhagen

Örbyskolan

Örboholmsvägen, Vingåkersvägen samt Sködingevägen är utpekade skolstråk där många elevers skolväg sammanfaller.

Örboholmsvägen föreslås enkelriktas i korriktning öst till väst för att tydliggör trafikflödet. Det förbättrar trafiksäkerheten för barn och framkomligheten för fordon då trånga möten undviks. Befintlig gatuparkering påverkas inte.

Den norra gångbanan på Vingåkersvägen breddas till en gång-och cykelbana med genomgående passager över Kärnbövågen och Vingåkersplan. Gatan enkelriktas för motorfordon från väst till öst för att få plats med en breddad GC-bana. Befintlig gatuparkering behålls på södra sidan.

Längsmed Sköldingevägen anläggs genomgående gångbanor tvärs Aspövägen. Vansövägen och Hyltingevägen. Vägmarkering med lydelsen "SKOLA" och "30" målas på Sköldingevägen, precis norr om Aspövägen.

Bäckagenskola

Vid infarten till Sjösavägen 57-81 anläggs en genomgående gångbana. I vändslingan omvandlas 6st parkeringsplatser på västra delen av parkeringsskeppet från 7-dygnplatser till 2 avlämningsplatser som regleras som korttidsparkering.

Ett tillgänglighetsanpassat övergångsställe förläggs över körbanan på Sjösa torg. Det blir en förlängning av gångstråket som går tvärs torget och kopplas samman med parkstråket som leder till skolan.

Fyra parkeringsplatser på befintlig parkering på Skebokvarnsvägen regleras som korttidsparkering för att underlätta lämning och hämtning en bit från skolan. Mellan parkeringen och skolan finns en sammanhängande gångbana. Det primära syftet med åtgärden är att minska trafiken i direkt anslutning till skolan.

För att lättare ansluta till GC-stråket sänks kantstenen på Sjösavägen och Fågelsavägen där parkvägen mynnar ut. GC skyltning sätts upp för att tydliggör hur gång- och cykelstråket fortsätter in i området. Vägmarkering med lydelsen "skola" målas på Fågelsavägen intill GC-banans anslutning till gatan.

Bandhagenskola

Trollesundsvägen, Björksundsslingan samt Dillnäsavägen är utpekade som tydliga skolstråken i analysen. På Trollesundsvägen anläggs en gångbana längs med lokalgatan. För att gångbanan ska rymmas vrids de 20st befintliga 7-dygns parkeringsplatser om från tvärställda till c:a 7 st korttids längsgående platser. Gångbanan ansluter till parkstråket väster om skolan för att förstärka kopplingen mellan skolstråket och skolans entré.

Befintligt övergångsställe tillgänglighetsanpassas och framhävs med hjälp av en ensidig avsmalning på gatans östra sida. Avsmalningen medför att ett fordon i taget kan passera förbi övergångsstället. Vägmarkeringen med lydelsen "skola" anläggs norr och söder om övergångsstället. Stannande- och parkeringsförbud anläggs söder om övergångsstället för att förbättra sikten för barn. Ny skylt med lydelsen "varning för barn" anläggs i kurvan mot parkleken.

Smärre skolåtgärder

Kontoret genomför även ett par fysiska åtgärder av smärre karaktär vid skolor som inte ligger inom ovanstående stadsdelar men som är prioriterade att genomföra i närtid. Flera av åtgärderna utgår från förslag från stadens medborgare och projektet ger kontoret möjlighet att genomföra prioriterade åtgärder med korta ledtider. Åtgärderna är geografisk spridda över staden. Exempel på smärre skolåtgärder som kontoret planerar att genomföra under 2024 inkluderar exempelvis anläggande av ett hastighetssäkrat övergångsställe över Pingstvägen för att öka trafiksäkerheten och trygghet för elever till och från Midsommarkransens grundskola.

Ytterligare ett par smärre åtgärder kan inrymmas inom kontorets budget för säkra skolvägar och kommer att prövas utifrån budget och behov under året.

Konsekvenser

Konsekvenser på trafik

De föreslagna åtgärderna kommer ge ökat incitament till elever och vårdnadshavare att gå eller cykla till och från skolan. Åtgärderna bidrar till att skapa mer attraktiva gång- och cykelstråk med tydliga och hastighetssäkrade passager. Med färre bilar i anslutning till skolor kommer närområdet upplevas tryggare för både barn och vårdnadshavare. Kontorets bedömning är att borttagningen av långtids parkeringsplatser samt omvandling till korttidsparkeringen inte behöver ersättas eftersom det finns ytterligare parkeringsmöjligheter i området. Parkeringsplatserna är inte avgiftsbelagda i dagsläget.

Tillgänglighetskonsekvenser

De föreslagna åtgärderna medför både en förbättrad trafiksäkerhet och tillgänglighet. Detta ligger i linje med fokusområde tre i stadens föreslagna reviderade *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Fokusområde tre handlar bland annat om rätten att kunna förflytta sig, vistas i och kunna använda stadens utemiljöer.

Trygghet och jämställdhet

I FN:s barnkonvention framgår bland annat att alla barn har samma rättigheter och lika värde och att ingen får diskrimineras, barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn samt att alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. Hänsyn ska tas till barnets åsikter i frågor som berör honom eller henne, hänsyn ska tas till barnets ålder och mognad.

Barnens perspektiv är en viktig utgångspunkt i kontorets arbete med säkra och trygga skolvägar.

Barn och unga har involverats i arbetet för att säkerställa att deras perspektiv uppmärksammas vid analyser av platser och föreslagna åtgärder. De har fått möjlighet att identifiera probleplatser längs deras skolväg och kommer med förslag om förbättringar. Avstämningar har skett genom intervjuar, enkätundersökningar och workshops med elevrådet.

Ekonomi och finansiering

Investering

Utgifterna för enskilda delobjekt varierar mellan 0,5 mnkr och 4,0 mnkr. Åtgärderna som är planerade att genomföras under 2024 är inrymda i kontorets långsiktiga budget. För den totala omfattningen av projektet föreslås ett utgiftstak om totalt 20 mnkr. Utgifterna inkluderar nedlagd tid, projektering, entreprenad, byggledning, besiktning etc., för samtliga åtgärder. I den summan ingår även utgifter för utredning och projektering av åtgärder inför kommande år.

Kontoret har sökt statlig medfinansiering för tre objekt avseende trafiksäkerhet och miljö på det kommunala vägnätet. Beslut om bidragen väntas under hösten/vinter 2023. Det totala beloppet uppgår till 4,7 mnkr.

Driftkostnader

Åtgärderna kan i vissa fall medföra att kostnaderna för drift och underhåll ökar något. Exempelvis nya vägmärken och skyltar samt hastighetsdämpande åtgärder som behöver underhållas. I övrigt blir kostnaderna för drift och underhåll likartade dagens.

Om åtgärder för hela den föreslagna omfattningen om 20,0 mnkr genomförs under 2024 beräknas projekten medföra ökade kapitalkostnader om sammanlagt cirka 1,3 mnkr från och med 2025. Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om cirka 20 år och intern ränta om 2,8 procent (kommunstyrelsens förslag till internränta 2024), minskar därefter succesivt med gjorda avskrivningar.

Risker och osäkerheter

Investeringen avser ett flertal mindre åtgärder. Riskerna i respektive projekt bedöms som relativt små och om något projekt fördröjas kan

antalet projekt komma att justeras. Risken för överskridande av budgetramen anses därför som mycket liten.

Kommunikation

Målet med kommunikationen kring Säkra och trygga skolvägar är att skapa kännedom om och acceptans för de fysiska förändringar som genomförs. Varje år tas en kommunikationsplan fram som identifierar vilka insatser som behövs under det kommande året. Kommunikationsinsatserna utvärderas efter respektive skolprojekts genomförande, eller vid behov under projektets gång.

Slut